

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Voipio, Myry

Title: Aarrearkku : Tyttö ja koira

Year: 2015

Version:

Please cite the original version:

Voipio, M. (2015). Aarrearkku : Tyttö ja koira. *Virikkeitä*, 13(4).
<http://ibbyfinland.fi/portfolio/aarrearkku-tytto-ja-koira/>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Tyttö ja koira

Myry Voipio

Kirjallisuuden ammattilaisilta kysytään säännöllisin väliajoin lempikirjaa. Yhtä säännöllisesti siihen on kaamean vaikea vastata. Miten ihmeessä voi nostaa yhden ylitse muiden? Kaiken lisäksi lempikirja voi olla toinen juttu kuin paras kirja, mikä taas on eri asia kuin vaikuttavin lukuelämys. Ja kaikkia näitä määrittävät henkilökohtaiset kokemukset ja näkemykset niin kirjallisuudesta kuin edellä mainituista adjektiiveista.

Kuten kirjaihmisillä yleensä, minunkin suosikkikirjalistani on pitkä. Siellä ovat sellaiset nimet ja tärkeät hahmot kuin Jo ja Rose (tietysti Alcottia), parrakas vauva Into (Pekka Vuori kuvaa taidokkaasti pientä ja suurta), prinsessa Griselda (Joan Aikenin *Satu keittäjästä ja ennustuksista*), Belladonna (Eva Ibbotsonin *Voi noita noitia*), Kalevi Korppi, Osku ja Aino (Jukka Parkkisen kyky tavoittaa kaikenikäiset kuulijat on huikea), Patty Wyatt (Jean Websterin hurmaavassa sisäoppilaitoskuvauksessa) – ja Pampula. Majesteettiseksi kuvattu pikkutyttö, joka seisoo suuren koiransa kanssa laiturilla laivaa vastassa, vaikka sataa kaatamalla.

Olen lukenut ja kuunnellut äänikirjalle nauhoitetun Astrid Lindgrenin *Saariston lapset* niin usein, että tarkkaa lukua on vaikea mennä sanomaan. Pampula ja Laivuri tekivät minuun lähtemättömän vaikutuksen, koska ensimmäisillä luku- ja kuuntelukerroilla olin itsekin pieni tyttö, jolla oli suuri koira. Vaikka Pampulalla ei ole Lindgrenin kuuluisamman tyttöahmon, Peppi Pitkätossun, ylimaallisia voimia, on hänessä sitäkin enemmän arjen realistisuutta ja vahvuutta. Pampula on myös samastuttavampi: hän leikkii, kiukuttelee ja väsyy, jos päivä on ollut liian pitkä, tai häntä ei ymmärretä ja kuunnella. Niin kuin ihmisille nyt toisinaan käy, oli minkä ikäinen tahansa.

On *Saariston lapsissa* paljon muutakin mahtavaa. Kuten salaseura, Melkerin vesijärjestelmä, Nikkarila, sammakko kaivossa, ihana Malin, hylje ja sekatarakauppa! Miten kutkuttavan jännittävää oli lukea Melkerssonien ensimmäisestä yöstä kesähuvilalla, koko saaren juhannuksenvietosta, sumuseikkailuista merellä ja siitä, kuinka ovelasti Pampula ja Pelle lunastavat Nikkarilan kruunun käsirahalla ahneen johtaja Carlbergin nenän edestä.

Lapsena kuvittelin, miltä tuntuisi esimerkiksi eksyä sumuun ja syödä trangiakeittimellä keitettyä kalaa. Arvelin, että se olisi hirvittävän jännittävää, ja luultavasti liian pelottavaa. Pampulan mukana pääsin katselemaan hylättyjä ranta-aittoja ja oikeaa, elävää hyljettä, toimimaan kotiapulaisena ja räiskyttämään hienoimman, tärkätyn kesämekon litimäräksi. Nykyisin, kun vaikkapa lentokone tai juna on myöhässä, ajattelen usein ensimmäisenä Pampulaa siteeraten: *Savupiipussa voi olla kuollut pöllö*. Kuollut pöllö merkitsee nimittäin hyvin myös sylinterivikaa, lastausongelmaa tai Suomen vaikeita talviolosuhteita. Suolaa lisätessäni saatan puolestaan laulella Melkerin rallatusta suolasta maun mukaan (ja kohtauksesta viisastuneena pysyttelen kohtuudessa!).

Saariston lapset lukeutuu kirjoihin, jotka antavat lukijalle aina jotain. Kieli ja tarinankerronta vetävät mukaansa ikään katsomatta, missä tietysti piileekin parhaiden lastenkirjailijoiden salaisuus. Lindgrenin kuvaus saariston kesästä ja sysitalvesta on toki nykynäkökulmasta nostalginen, mutta kokonaisuutena teos onnistuu tavoittamaan inhimillisyyden ytimen kertoessaan ystävydestä, valinnoista, surusta, rakkaudesta ja kasvamisesta. Melkerin tiivistys kuuluu: *Tämä päivä on*

kokonainen elämä. Minulle *Saariston lapset* on kirja, jossa on kokonainen maailma. Ja tietysti tyttö ja koira.

Kirjallisuus:

Aiken, Joan: *Satu keittäjästä ja ennustuksista* (teoksessa *Lapsuuden satuaarre*, 1987)

Alcott, L. M.: *Little Women* (1968); *Eight Cousins* (1874); *Rose in Bloom* (1876)

Ibbotson, Eva: *Voi noita noitia* (1982)

Lindgren, Astrid: *Saariston lapset* (1965)

Parkkinen, Jukka: *Korppi*-sarja (1978–1985); *Osku*-sarja (1989–1994)

Webster, Jean: *Just Patty* (1911)

Vuori, Pekka – Helakisa, Kaarina: *Into, parrakas vauva* (1985)